

KRITIČKO IZDANJE I PRIJEVOD ŠIŽGORIĆEVA SPISA O ILIRIJI I GRADU ŠIBENIKU

Juraj Šižgorić Šibenčanin, O smještaju Ilirije i o gradu Šibeniku — De situ Illyriae et civitate Sibenici. Drugo izdanje priredio prema rukopisu i dodao prijevod Veljko Gortan, pogovor napisao Ante Šupuk. Šibenik 1981, Muzej grada Šibenika, 122 str.

Šižgorićev spis prvi je put objavio M. Šrepel u „Gradi za povijest književnosti hrvatske“ (knj. 2, Zagreb 1899), ali prema vrlo slabom prijevodu mletačkog kodeksa, tako da je i u izdanju ostalo previše pogrešnih lekcija.

Sada ga je V. Gortan kritički priredio izravno prema mletačkom kodeksu (iz Muzeja Correr, bibl. E. Cicogna 2218, br. 3250). Ne moram isticati s koliko je akribičnosti i istančane dosljednosti, dakle na tekstološki uzoran način, ostvareno i ovo kritičko izdanje, koje se dolično pridružuje Gortanovu izdanju pjesničke Šižgorićeve zbirke *Elegiarum et carminum libri tres* (Zagreb 1966, Hrv. lat. 6, JAZU), što je bila priređena prema mletačkoj inkunabuli iz 1477.

Tako smo, eto, dobili sada Šižgorićevo neveliko, ali za njegov opus značajno djelo, u minuciozno dotjeranu tekstualnom obliku i u usporednom, izvrsnom Gortanovu prijevodu, tako da se sva buduća istraživanja, npr. topografska, onomastička ili stilska, mogu s apsolutnim povjerenjem osloniti na tekst, kako temeljni s brojnim imenima, tako i na citate u njemu. Odavna je, doduše, ovo djelo u našoj historiografiji poznato i cijenjeno, no ipak uglavnom u hrvatskoj književnoj povijesti samo prema posljednjem, 17. poglavlju *De moribus quibusdam Sibenici*, gdje pisac govori o svojem i Naplavčićevu latinskom prijevodu naših narodnih poslovice i gdje silnom hvalom uzdiže narodne lirske pjesme (tužbalice, svatovske, ljubavne i pastirske).

Nakon tekstova nalaze se u knjizi *Annotationes* i *Index nominum* uz latinski tekst i *Bilješke* i *Kazalo imena* uz hrvatski prijevod, zatim faksimil rukopisa i, na kraju knjige, članak Ante Šupuka „Juraj Šižgorić, hrvatski latinist i pjesnik humanist“, s bilješkama, popisom izdanja Jurja Šižgorića i literaturom o njemu. Ima u Šupukovu prilogu nekoliko esejistički nadahnutih dijelova, osobito o nekim psihološkim korespondencijama pjesništva Šižgorićeva sa životom njegovim i rodnim tlom. Ali bi čitatelj zaželio nešto više i specifičnih naznaka o tome što to čini Šižgorića pjesnikom *humanistom*, kad je već ta sintagma stavljena i u naslov. A i atmosfera humanistička, kako ona razbirljiva na našoj obali dalmatinskoj, tako i padovanska, koje je naš pjesnik bio gojenac, nedovoljno je orisana. Ako nije kakva omaška, potpuno je neodrživa autorova tvrdnja (str. 103) o mladom Šižgoriću: „Odgojem i općim prilikama maloga primorskog grada, u prvoj polovici XV stoljeća, misaono je potpuno usmjeren na srednji vijek“. To što je Šižgorić vjernik i svećenik, nema nikakve izravne veze sa srednjim vijekom. Gornjoj je naime tvrdnji upravo suprotna slika koju nam autor (str. 115 i 116) daje o povoljnij ekonomskoj i duhovnoj klimi u Šibeniku i prije rođenja Šižgorićeva i posebice za njegova života. Ne želeći se previše zadržavati na kritičkim opaskama, jer je Šupukov prilog pisan ambiciozno i s mnogo ljubavi, dodao bih ipak da je ovdje svakako bilo potrebno dati barem proborniji pregled sadržaja i problema spisa *De situ*. . .“ pogotovu zato što je upravo uz izdanje i prijevod toga Šižgorićeva spisa i tiskan ovdje u knjizi članak o piscu. Nije dovoljno iskorištena ni postojeća literatura, npr. Novakovi radovi, ili vrlo važan Gortanov rad o utjecaju Šižgorićevu na Pribojevića, ili studija, gotovo knjiga P. Tremolija *Itinerario umano di Raffaele Zovenzoni* („Archeografo Triestino“, Serie IV, 1979, vol. XXXIX, 115—202) s nekoliko lijepih stranica posvećenih i našem Šižgoriću.

Vrlo je ugodno istaknuti da u knjizi gotovo i nema tiskarskih pogrešaka. Našao sam ih svega šest, spomena u vrijedne samo: na latinskoj naslovnoj stranici, u naslovu djela, treba *Illyriae* umjesto *Illyriae*, u citatu iz Ovidija na str. 52 treba *huius* umjesto *huīs*, u lat. kazalu imena (str. 62) treba *Crovatta* i *Croatini* umj. *Croatia* i *Croatini*.

Sve u svemu, objavljujući kritički tekst izvornika *De situ Illyriae et civitate Sibenici*, hrvatski prijevod i ostale priloge u knjizi, koja je po slogu, papiru i opremi ne samo ukusna nego i luksuzna, Muzej grada Šibenika i njegov direktor S. Grubišić dostojno su se odužili velikom šibenskom sinu, tom istinskom — lijepo je rečeno u uvodnoj *Riječi izdavača* — zaljubljeniku u svoj zavičaj i rodni grad.

Primljeno 28.III 1982.

V. Vratović,
Filozofski fakultet, Zagreb.